

Мартин Оксана Михайлівна

аспірант спеціальності 011 «Освітні, педагогічні науки»
Мукачівський державний університет, м.Мукачево, Україна
oksanamartun735@gmail.com

ORCID: <http://orcid.org/0000-0001-6000-6744>

ПЕДАГОГІЧНА ПІДГОТОВКА ВЧИТЕЛЯ В СКАНДИНАВСЬКИХ КРАЇНАХ ЯК ОБ'ЄКТ ПЕДАГОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Анотація. Актуальність проблеми полягає в тому, що підготовка вчителя для національної системи освіти на сучасному етапі розвитку суспільства – особливий аспект, оскільки саме вчитель відповідає за формування вільної особистості, яка повинна не тільки володіти певним запасом знань і професійною компетентністю, а й об'єднувати в собі інтелектуальний потенціал з моральною свідомістю та громадянською відповідальністю. Мета статті: здійснити бібліографічний аналіз проблеми педагогічної підготовки вчителя в скандинавських країнах. Для виявлення напрямів наукових досліджень проблеми педагогічної підготовки вчителя в скандинавських країнах нами використано аналіз, синтез і абстрагування, порівняльно-педагогічний аналіз – для з'ясування особливостей педагогічної підготовки і європейських країнах; прогностичний – для виявлення перспектив дослідження. В статті здійснено аналіз наукових праць і документальних джерел щодо проблеми педагогічної підготовки вчителя в скандинавських країнах. Виокремлено напрями вивчення проблеми педагогічної підготовки вчителя в скандинавських країнах: педагогічна освіта в європейському вимірі, концептуальні підходи до розвитку педагогічної освіти, актуалізація проблем професійної підготовки, зокрема і педагогічної. Визначено, що в основі розвитку педагогічної освіти в європейських країнах лежать ціннісні орієнтири суспільства, що розвивається стрімкими темпами до полікультурної спільності. Вони ґрунтуються на традиційних, а також нових цінностях західної демократії: визнання прав людини, автономії особистості і її свободи, відповідальності, солідарності, толерантності.

Ключові слова: педагогічна освіта; європейські країни; професійна підготовка.

Постановка проблеми. Підготовка вчителя для національної системи освіти на сучасному етапі розвитку суспільства – особливий аспект, оскільки саме вчитель відповідає за формування вільної особистості, яка повинна не тільки володіти певним запасом знань і професійною компетентністю, а й об'єднувати в собі інтелектуальний потенціал з моральною свідомістю та громадянською відповідальністю. У зв'язку з цим у процесі гармонізації європейського освітнього простору підготовка висококваліфікованих педагогічних кадрів вимагає особливої уваги. Дуже важливий цей аспект і для України, особливо в контексті освітніх реформі процесу євроінтеграції. На нашу думку, розвитку української педагогічної освіти сприятиме вивчення прогресивного досвіду зарубіжних країн, серед яких особливо цінність представляє досвід скандинавських країн.

У Педагогічній Конституції Європи як орієнтир ціннісної та методологічної платформи підготовки нового вчителя для об'єднаної Європи ХХІ ст. зазначено, що «...майбутнє кожного народу, країни та співдружність народів значною мірою залежать від якості підготовки майбутніх педагогів. Нині європейські країни пропонують розмаїття моделей здійснення такої підготовки як за змістом, так і за формою. Об'єднавчі освітні процеси, що відбуваються в сучасній Європі, спонукають до пошуку спільних засад складної архітектури професійної підготовки педагогів» [10]. Нормативні основи професійної педагогічної підготовки закладені Рекомендаціями МОП/ЮНЕСКО «Про статус вчителів» (1966 р.) та Рекомендаціями ЮНЕСКО «Про статус викладацьких кадрів закладів вищої освіти» (1997 р.), Лісабонськими домовленостями (1997 р.) щодо визнання Болонського процесу стосовно створення європейського простору у сфері вищої освіти, Міжнародною стандартною класифікацією освіти (МСКО-2011) тощо.

Аналіз наукових досліджень. Дослідженню розвитку європейської освіти, зокрема в скандинавських країнах, приділяли увагу і вітчизняні, і зару-

біжні дослідники.

Г.Алексевич, В.Базуріна, Н.Лавриченко, Л.Латун, О.Локшина вивчали особливості розвитку освіти у Великій Британії, систему підготовки та підвищення кваліфікації педагогічних кадрів у Німеччині досліджували В.Гаманюк, Т.Вакулєнко; систему підготовки педагогічних кадрів у Норвегії – В.Семилетко, Данії – А.Роляк. Професійна підготовка вчителів у країнах Західної Європи вдругій половині ХХ ст. була предметом дослідження Л.Пуховської. Педагогічна діяльність наповнена великим ідейним змістом, бо тісно пов'язана із розв'язанням головних завдань суспільства. Аналіз тенденцій у галузі педагогічної освіти засвідчує зростання інтересу до педагогічної праці. На думку вчених, основними проблемами, з якими зустрічатимуться вчителі у цьому тисячолітті, є постійне ускладнення змісту освіти, гарантування високого рівня освітніх стандартів [7]; самостійна постановка і вирішення творчих і дослідницьких завдань; ускладнення проблем виховання; безперервне оволодіння прогресивними технологіями навчання і виховання, новими досягненнями вітчизняного і зарубіжного досвіду; розв'язання складних професійно-педагогічних проблем, які вимагають інтеграції знань, практичних умінь і навичок із таких суміжних з педагогікою наук, як філософія, психологія, медицина, релігієзнавство, економіка, правознавство, кібернетика та ін; робота в єдиному інформаційному середовищі, що передбачає раціональне використання інформаційних технологій у освітньому процесі.

Наш науковий пошук спрямований на вивчення актуальності проблеми педагогічної підготовки вчителя в скандинавських країнах.

Мета статті: здійснити бібліографічний аналіз проблеми педагогічної підготовки вчителя в скандинавських країнах.

Методи дослідження. Для виявлення напрямів наукових досліджень проблеми педагогічної підготовки вчителя в скандинавських країнах нами вико-

ристано аналіз, синтез і абстрагування, порівняльно-педагогічний аналіз – для з'ясування особливостей педагогічної підготовки і європейських країнах; прогностичний – для виявлення перспектив дослідження.

Виклад основного матеріалу. Вивчення проблеми педагогічної підготовки вчителя в скандинавських країнах дає підстави визначити наступні актуальні напрями: *педагогічна освіта в європейському вимірі, концептуальні підходи до розвитку педагогічної освіти, актуалізація проблем професійної підготовки, зокрема і педагогічної.*

Проаналізуємо ці напрями детальніше.

Вважаємо, що насамперед варто наголосити на педагогічній освіті в європейському вимірі як проблемі особливо актуальній. Дослідники (Л.Мовчан [3], Л.Пуховська [7], І.Луговська, Л.Орлова, О.Печінкіна, О.Старостіна [5], Н.Плаксина [6] та інші) акцентують увагу, що в даний час в Західній Європі функціонують, розвиваються і взаємодіють чотири головних теоретико-методологічних напрямки педагогічної освіти: традиційно-академічний, технологічний, індивідуалістичний і дослідницько-орієнтований. Вони відображають основні ідеї, сутність і цілі навчання, а також педагогічну діяльність вчителя, які формують і втілюють на практиці цілісні моделі педагогічної освіти, системи підготовки вчителів та підвищення кваліфікації педагогів.

В рамках розглянутих напрямків з'явився цілий ряд нових концепцій і підходів, які збагатили теоретико-методологічні основи педагогічної освіти: концепція рефлексуючого вчителя-практика (П.Херст); концепція базової педагогічної освіти, яка спрямована на практичне теоретизування (Д.Макінтур); концепція бази знань вчителя (Л.Шульман); концепція рефлексивної учительської підготовки (Д.Лістон, К.Зейшнер); дослідження професійного розвитку вчителя (Л.Крімер-Хейон, М.Галтон, В.Дойлі, Г.Пондер, М.Фулан, А.Харгрівс); дослідження професійної компетентності вчителя (М.Кеннеді) та інші.

Наголосимо, що національні системи педагогічної підготовки в Західній Європі є оригінальними системами зі своїми власними організаційними структурами, формами і змістом, які обумовлені специфічними рисами їх історичного розвитку і пріоритетами проблем сучасності. Основні чинники, що передбачають різноманітність і особливості національних систем і моделей професійної підготовки вчителів, одночасно ведуть до загальних тенденцій розвитку педагогічної освіти в країнах Західної Європи - це відповідний історичний, політичний і соціальний контекст; особливості культурно-національних традицій, поглядів на вчителя, його статус, роль, компетентність та професійні функції; сучасні педагогічні ідеї інтеграції, професіоналізації, фундаменталізації, універсалізації тощо.

В наукових доробках підкреслюється, що істотною відмінністю систем підготовки вчителів у Західній Європі є альтернативні шляхи набуття професії вчителя через програми «ліцензованого вчителя», «всебічно підготовленого вчителя» на базі вищої освіти і отримання сертифікатів про професійну підготовку після додаткового навчання в регіональних центрах [11].

Не менш важливим є напрям *концептуальних підходів до розвитку педагогічної освіти*. Зазначимо, що наприкінці ХХ століття в Європі відбулись істотні зміни в змісті професійної педагогічної освіти. Змінилось співвідношення загальноосвітнього, спеціально-предметного й професійного (психолого-педагогічного та методичного) компонентів підготовки

спеціалістів [11]. Почала проявлятися тенденція до встановлення оптимального науково обґрунтованого балансу між дисциплінами різних циклів, теоретичними та практичними циклами. Велика увага приділяється педагогічній спеціалізації студентів, у багатьох європейських країнах вона тепер починається з перших курсів. Головна ідея полягає в тому, що університети повинні підготувати спеціалістів високого професійного рівня, які були б готові виконувати свої поліфункціональні обов'язки одразу після завершення навчання.

Сучасна концепція неперервної педагогічної освіти в світі в європейському контексті виглядає таким чином: початкова фундаментальна педагогічна освіта забезпечується у стінах педагогічних коледжів, інститутів або університетів, при цьому в усіх країнах на сучасному етапі яскраво простежується тенденція переходу на університетську педагогічну освіту; період адаптації та становлення професійної діяльності молодого вчителя під керівництвом досвідчених учителів школи, що триває від одного до трьох років; підвищення кваліфікації працюючих учителів відбувається на короткочасних і довготривалих курсах, що відбувається в ЗВО, спеціальних закладах підвищення або удосконалення кваліфікації, учительських центрах і школах; самоосвіта вчителів [5].

Вимоги до сучасного вчителя передбачають наявність у нього глибоких знань предмета викладання, володіння передовими педагогічними методами та його здібність до побудови професійної діяльності на рефлексивній основі. Так, спільно прийнята рекомендація на рівні міністрів освіти країн ЄС вказує на необхідність наявності у майбутніх педагогів по завершенню початкової педагогічної освіти, таких важливих умінь: здатність формувати в процесі навчання універсальні навчальні компетенції учнів; умінь формувати безпечно та привабливе освітнє середовище; здатність ефективно викладати в гетерогенних класах з учнями з різних соціальних і культурних середовищ у широкому спектрі їхніх здібностей і потреб; здатність будувати свою професійну діяльність у співпраці з колегами, батьками учнів і соціальним оточенням школи; здатність до побудови нового знання та інновацій як наслідок участі в рефлексивній практиці та наукових дослідженнях; здатність до самостійного навчання в процесі власного професійного розвитку.

За європейськими нормами педагогічна освіта повинна давати майбутньому вчителю достатній рівень кваліфікації, що дозволяє на основі великої кількості програм післядипломної освіти забезпечити мобільність між різними секторами та професіями в середині освіти (від викладання в дитячих навчально-виховних закладах до викладання у ЗВО) [12]. При цьому підготовка вчителів в європейських країнах відбувається в різних навчальних закладах (університетах, коледжах, спеціальних інститутах) зрізним терміном підготовки. Наприклад, термін підготовки вчителя початкової школи складає від трьох до п'яти років, середня тривалість педагогічної освіти на здобуття середнього рівня становить 4,5 роки, а на вищого рівня – 4,8 років.

Нами виокремлено ще один важливий напрям дослідження проблем педагогічної освіти і педагогічної підготовки – *актуалізація проблем професійної підготовки, зокрема і педагогічної*. Такі проблеми є предметом досліджень Н.Карпенко, К.Крюкової, Л.Лебедик, Л.Мовчан, Л.Огнівка, Л.Шевченко та інших.

Так, Л.Шевченко стверджує, що динамічність розвитку сучасного суспільства, короткий життєвий

цикл нових високотехнологічних галузей, модифікація не просто окремих технологій, а цілих груп технологій передбачає настільки ж швидке усвідомлення потреби в нових фахівцях а й модернізацію існуючих моделей підготовки кадрів, що передбачає формування професійно-мобільних кваліфікованих учителів, яким притаманні динамічність, постійний пошук, прагнення до вивчення і впровадження інновацій у педагогічну діяльність [9].

Л.Огнівко наголошує, що метою сучасної професійної освіти за кордоном є забезпечення багато-профільної підготовки студентів. У багатьох країнах майбутнім педагогам не лише дозволяється, а рекомендується із обов'язується одночасна професійна підготовка із декількох учительських спеціальностей. Так, у більшості європейських країн програми підготовки вчителів середньої школи передбачають спеціалізацію з одного чи двох предметів. Переважно поєднання предметів спеціалізації визначається нормативними документами [4].

Підготовка спрямовується на конкретну сферу практичної діяльності. Кваліфікація повинна бути гнучкою, щоб фахівець міг легко перебудуватися відповідно до мінливих вимог і мав можливість постійного професійного зростання. Це можливо за умови фундаментальної наукової підготовки, раціонального поєднання елементів теоретичного навчання і професійної практики [12]. Також у програмах навчання пропонуються різноманітні спеціалізації.

Звертаючись до зарубіжного досвіду пошуку нових концепцій підготовки вчителів, ряд авторів [4; 5; 6; 11] виділяє серед них такі: прогресивну, з концентруванням на підготовці вчителя до бачення, аналізу й розв'язання проблем діяльності у швидкозмінному оточенні; персоналістичну, з наголосом на формуванні особистості вчителя; загальноосвітню, із засвоєнням різноманітної інформації з багатьох сфер, корисну в роботі з розвиненою сучасною молоддю; всебічну підготовку з наданням учителю кількох компетенцій із досягненням рівноваги між головними компонентами професійної кваліфікації – науковими знаннями, системою цінностей, педагогічним умінням та навичками.

У дослідженнях підкреслюється, що принципові відмінності існують між так званими однофазною та двофазною моделями базової підготовки вчителів. За першої учитель, успішно завершивши базову підготовку, може одразу займати педагогічну посаду. За другої – теоретична підготовка майбутніх учителів зосереджується у вищому навчальному закладі (перша фаза), а практична (друга фаза) – переноситься в школу й спеціальні регіональні центри. На другій фазі практична робота в школі поєднується з навчанням на спеціальних курсах, де засвоюються методики викладання спеціальних дисциплін і питання психолого-педагогічної підготовки. Статус повноправного вчителя надається лише після успішного завершення другої фази навчання, написання диплома та складання державного іспиту.

Дослідники А.Роляк, Л.Лебедик та інші звертають увагу на особливостях педагогічної підготовки вчителя в скандинавських країнах.

Так, А.Роляк [8] підкреслює, що у данському контексті систему професійної підготовки вчителя розглядають у двох аспектах: структурно-інституціоналізованому та процесуально-освітньому.

Проаналізувавши сучасні концепції педагогічної освіти в Данії у структурному та процесуальному аспектах, автор робить такі висновки:

1) в основу організаційної структури системи підготовки вчителя в Данії покладено динамічну

концепцію «дуальності», яка передбачає можливість здобувати базову професійну підготовку двома шляхами: в університетах (академічна освіта) та у педагогічних коледжах (загальнопрофесійна освіта);

2) на сучасному етапі в данському освітньому просторі проводиться курс на зближення академічної і загальнопрофесійної педагогічної освіти;

3) сутнісною основою всієї системи підготовки вчителя Данії є комплекс взаємопов'язаних концепцій (особистісно орієнтованої; дослідницько орієнтованої; практико-орієнтованої), яким відводиться роль тих гармонізаційних механізмів, що логічно поєднують академічну і загальнопрофесійну підструктури у цілісну систему педагогічної освіти [8].

Л.Лебедик, на основі аналізу досвіду реформування системи підготовки викладачів у країнах Європи, технології підготовки викладачів вищої школи, запропонувала проектну технологію формування готовності до майбутньої викладацької діяльності, суть якої полягає у визначенні технології проектування і реалізації педагогічної підготовки викладачів вищої школи, яка забезпечить розвиток їхньої педагогічної компетентності. Автор визначила, що: 1) знання і вміння є складовою педагогічної компетентності студента, що передбачає не лише відображення предметів об'єктивної дійсності, а й дієве ставлення до них і особистісний смисл засвоєного; 2) формальне засвоєння знань не забезпечить майбутньому фахівцю можливості практичного їх застосування; 3) накопичення інформації без зв'язку з життям позбавляє навчання смислу. Зважаючи на це, варто орієнтуватися на професійну і особистісно затребувану майбутніми викладачами діяльність. Л.Лебедик виділила шість етапів даної технології: мотиваційний (лекційний, теоретичний, інструкційний), інтенсифікації (практичний, створення бачення себе як викладача), персоналізації (варіативної практики, репетиторства, «коучингу»), відбору (активної практики, контролю і корекції), проектування (творчих експериментів), самоактуалізації (самопізнання, саморозвитку) [2, с.86].

В контексті нашого дослідження цікавою є проблема педагогічної освіти і підготовки педагога, зокрема словесника, у Швеції.

Характеризуючи унікальність систем освіти скандинавських країн та розглядаючи педагогічну освіту в північноєвропейських країнах І.Луговська, Л.Орлова, О.Печінкіна, О.Старостіна, підкреслюють, що головне завдання, яке вимагають від педагогічних колективів батьки учнів загальноосвітніх шкіл цих країн, є навчання спілкуванню [5; 6].

К.Крюкова засвідчує, що Швеція є одним з лідерів у сфері інновацій, а ключовим фактором розвитку інноваційної складової є тісне співробітництво державного, приватного, освітнього та промислового секторів, створення спільних проектів між університетами та підприємствами, створюючи хороші перспективи для працевлаштування студентів [1].

Вивченню особливостей педагогічної підготовки в Швеції присвячено дисертаційне дослідження Л.Мовчан, яка, досліджуючи розвиток змісту шкільної іншомовної освіти в Королівстві Швеція, акцентувала увагу на важливості педагогічної підготовки в напрямі фундаменталізації знань, розширення наукових досліджень і звуження спеціалізації до одного або двох предметів у реалізації завдань соціального замовлення освітньої галузі [3, с.15].

Загалом, можна стверджувати, що в основі розвитку педагогічної освіти в європейських країнах лежать ціннісні орієнтири суспільства, що розвивається стрімкими темпами до полікультурної (поліетнічної)

ної, полілінгвістичної) спільності. Вони ґрунтуються на традиційних, а також нових цінностях західної демократії: визнання прав людини, автономії особистості і її свободи, відповідальності, солідарності, толерантності. В утвердженні цих цінностей особливе місце належить новій генерації вчителя-європейця, якому постійно доводиться мати справу з альтернативними джерелами інформації, які є носіями суперечливих цінностей. У цих умовах змінюються і функції вчителя в шкільному класі – з транслятора знань він перетворюється на організатора і стимулятора самостійної пізнавальної діяльності здобувачів освіти.

Висновки. Досвід розвитку педагогічної освіти та організації навчання майбутніх фахівців в країнах Європейської співдружності сприяє використанню науково-практичних ідей. В умовах глобалізації національні освітні системи різних держав зближуються і посилюється їх вплив одна на одну. Це стосується і педагогічної освіти, оскільки універсалізація надає нові можливості для освіти, що всвою чергу дає змогу спостерігати й запозичувати те, що можна застосувати у вітчизняній системі освіти. Перспективами подальших досліджень можуть бути вивчення проблем змістового наповнення професійної підготовки майбутнього вчителя у вітчизняних і зарубіжних ЗВО.

Список використаної літератури

1. Крюкова К. Особливості освіти у Швеції, що варто запозичити українцям. URL: <http://bhfoundation.com.ua/image/data/file/doc/939x4.doc> (дата звернення: 02.03.2021 р.)
2. Лебедик Л. Європейський досвід реформування системи підготовки викладачів вищої школи. *Педагогічні науки*. 2015. № 64. С.81–87.
3. Мовчан Л. Розвиток змісту шкільної іншомовної освіти в Королівстві Швеція: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.01 / Лариса Григорівна Мовчан, Відкритий Міжнародний ун-т розвитку людини «Україна». К. : Б.в., 2012. 20 с.
4. Огнівко Л.В. Європейський досвід забезпечення якості вищої педагогічної освіти. *Матеріали регіонального науково-практичного семінару «Шляхи модернізації вищої освіти в контексті євроінтеграції»* (20–21 травня 2008 р., м.Тернопіль). Тернопіль: Вид-во ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2008. 235 с. С.227–231.
5. Луговская И.Р., Орлова Л.В., Печинкина О.В., Старостина Е.Н.. *Педагогическое образование в североамериканских странах*. Архангельск: Северный (Арктический) федеральный университет (САФУ), 2014. 96 с.
6. Плаксина Н.В. Высшее педагогическое образование в странах Западной Европы в контексте глобализации (последние десятилетия XX). *Научные ведомости. Серия: Гуманитарные науки*. 2017. № 21 (270), выпуск 35. С.166–180.
7. Пуховська Л.П. Сучасні підходи до професіоналізму вчителя в різних освітніх системах. *Шлях освіти*. 2001. №1. С.20–26.
8. Роляк А. Професійна підготовка вчителя народної школи в Данії: теоретичні засади. Камінець-Подільський: ФОП Сисин О.В., 2010. 48 с.
9. Шевченко Л. Формування професійної мобільності як умова підготовки майбутніх вчителів технологій до інноваційної педагогічної діяльності. *Молодь і ринок*. 2020. № 3/182. С.47–51.
10. Pedagogical Constitution of Europe. URL: <http://www.arpue.org/index.php/uk/chasopysyevropeiski-pedahohichni-studii/pedahohichna-konstytutsiia-yevropy>. (дата звернення: 09.03.2021 р.)
11. Christensen J.C., McDonnell J.H. The career lattice: a structure for planning professional development. In L.Kremer-Haydon [et al.] (Ed.). *Teacher professional development: a multiple perspective approach*. Amsterdam: Berwyn, 2005. P.295–315.
12. Welsh Government adviser Professor John Furlong says teacher training provision must be strengthened. URL: <http://www.walesonline.co.uk/news/wales-news/teacher-training-wales-falling-8796767> (дата звернення: 09.03.2021 р.)

References

1. Kriukova, K. Osoblyvosti osvity u Shvetsii, shcho varto zapozychyty ukraintsiam. [Features of education in Sweden that should be borrowed from Ukrainians]. <http://bhfoundation.com.ua/image/data/file/doc/939x4.doc> [in Ukrainian].
2. Lebedyk, L. (2015). Yevropeyskyi dosvid reformuvannia systemy pidhotovky vykladachiv vyshchoi shkoly [European experience in reforming the system of higher education teacher training]. *Pedagogical sciences*, 64, 81–87. [in Ukrainian].
3. Movchan, L. (2012). Rozvytok zmistu shkilnoi inshomovnoi osvity v Korolivstvi Shvetsiia [Development of the content of school foreign language education in the Kingdom of Sweden] [Extended abstract of unpublished Candidate dissertation]. Ukraine Open International University of Human Development. [in Ukrainian].
4. Ohnivko, L.V. (2008). Yevropeyskyi dosvid zabezpechennia yakosti vyshchoi pedahohichnoi osvity [European experience in ensuring the quality of higher pedagogical education]. *Proceedings of the regional scientific-practical seminar – Ways of modernization of higher education in the context of European integration (May 20-21, 2008, Ternopil)* (pp.227–231). V.Hnatyuka TNPU Publishing House. [in Ukrainian].
5. Lugovskaya, I.R., Orlova, L.V., Pechinkina, O.V., & Starostin, E.N. (2014). Pedagogicheskoe obrazovanie v severoevropejskikh stranakh [Pedagogical education in the northern European countries] Northern (Arctic) Federal University. [in Russian].
6. Plaksina, N.V. (2017). Vy'sshee pedagogicheskoe obrazovanie v stranakh Zapadnoj Evropy v kontekste globalizaczii (poslednie desyatiletiya XX) [Higher pedagogical education in Western European countries in the context of globalization (last decades of the XX)]. *Scientific statements. Series: Humanities*, 21 (35), 166-180. [in Russian].
7. Pukhovska, L.P. (2001). Suchasni pidkhody do profesionalizmu vchytelia v riznykh osvitynykh systemakh [Modern approaches to teacher professionalism in different educational systems]. *The path of education*, 1, 20–26. [in Ukrainian].
8. Roliak, A. (2010). Profesiina pidhotovka vchytelia narodnoi shkoly v Danii: teoretychni zasady [Professional training of the teacher of the national school in Dania: theoretical basis]. FOP Sysyn O.V. [in Ukrainian].
9. Shevchenko, L. (2020). Formuvannia profesiinoi mobilnosti yak umova pidhotovky maibutnikh vchyteliv tekhnolohii do innovatsiinoi pedahohichnoi diialnosti [Formation of professional mobility as a mindset of preparation of future technology users to innovative pedagogical performance]. *Youth and the market*, 3 (182), 47–51. [in Ukrainian].
10. Pedagogical Constitution of Europe. <http://www.arpue.org/index.php/uk/chasopysyevropeiski-pedahohichni-studii/pedahohichna-konstytutsiia-yevropy>
11. Christensen, J.C., & McDonnell, J.H. (2005). The career lattice: a structure for planning professional development. In L.Kremer-Haydon [et al.] (Ed.). *Teacher professional development: a multiple perspective approach* (pp.295–315). Berwyn.
12. Welsh Government adviser Professor John Furlong says teacher training provision must be strengthened. .

Стаття надійшла до редакції 09.04.2021 р.
Стаття прийнята до друку 14.04.2021 р.

Martyn Oksana

PhD Student, majoring in 011 «Educational, Pedagogical Sciences»
State University «Mukachevo State University», Mukachevo, Ukraine

PEDAGOGICAL TEACHER TRAINING IN THE SCANDINAVIAN COUNTRIES AS AN OBJECT OF PEDAGOGICAL RESEARCH

Abstract. The urgency of the problem is that the preparation of teachers for the national education system at the present stage of society is a special aspect, because the teacher is responsible for the formation of a free personality, which must not only have a certain stock of knowledge and professional competence, but also combine intellectual potential with moral consciousness and civic responsibility. The purpose of the article: to carry out a bibliographic analysis of the problem of pedagogical training of teachers in the Scandinavian countries. To identify areas of research on the problem of pedagogical training of teachers in the Scandinavian countries, we used analysis, synthesis and abstraction, comparative pedagogical analysis – to clarify the features of pedagogical training in European countries; prognostic – to identify research prospects. The article analyzes scientific works and documentary sources on the problem of pedagogical teacher training in the Scandinavian countries. The directions of studying the problem of pedagogical teacher training in the Scandinavian countries are singled out: pedagogical education in the European dimension, conceptual approaches to the development of pedagogical education, actualization of problems of professional training, in particular pedagogical. It is emphasized that the national systems of pedagogical training in Western Europe are original systems with their own organizational structures, forms and content, which are due to the specific features of their historical development and priorities of pressing problems of our time. In scientific research, attention is paid to the study of requirements for the modern teacher, which require a deep knowledge of the subject, mastery of advanced pedagogical methods and his ability to build a professional activity on a reflective basis. Professional pedagogical training is aimed at a specific area of practice. It is determined that the development of pedagogical education in European countries is based on the values of a rapidly developing society towards a multicultural community.

Key words: pedagogical education; European countries; professional training.